

HEGYKÖZSÉGEK

Nemzeti Tanácsa, Terméktanács

1076 Budapest, Thököly u. 18. II. em.
Telefon: 413 – 7527, 413 – 7528
e-levél: hnt@mail.datanet.hu - www.hnt.hu

KÉSZÍTETTE:

BRAZSIL DÁVID - SZAKMAI ASSZISZTENS
DR. SIDLOVITS DIÁNA – SZAKMAI REFERENS

ÁTOLVASTA:

GÁL PÉTER – SZAKREFERENS, FVM AGRÁRPIACI FŐOSZTÁLY

BOROK CÍMKÉZÉSÉRE ÉS JELÖLÉSÉRE VONATKOZÓ SZABÁLYOK

Összegyűjtöttük azokat a közösségi és hazai jogszabályokat, amelyek a borok jelölésével és címkézésével kapcsolatban előírásokat állapítanak meg. A szövegben többször hivatkozunk ezekre a jogszabályokra, melyeket rövidítve használunk az alábbiak szerint:

Jogforrás neve	Rövidítés
479/2008/EK/Tanácsi rendelet a borpiac közös szervezéséről , az 1493/1999/EK, az 1782/2003/EK, az 1290/2005/EK és a 3/2008/EK rendelet módosításáról, valamint a 2392/86/EGK és az 1493/1999/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről ¹	479/2008/EK
A Bizottság 2009. július 14-i 607/2009/EK rendelete a 479/2008/EK tanácsi rendeletnek a bizonyos borászati termékekre vonatkozó oltalom alatt álló eredetmegjelölések és földrajzi jelzések, hagyományos kifejezések, valamint e termékek címkézése és kiszerelése tekintetében történő végrehajtására vonatkozó egyes részletes szabályok megállapításáról	607/2009/EK
A Bizottság 2009. július 14-i 606/2009/EK rendelete a 479/2008/EK tanácsi rendeletnek a szőlőből készült termékek kategóriái, a borászati eljárások és az azokhoz kapcsolódó korlátozások tekintetében történő végrehajtására vonatkozó egyes szabályok megállapításáról	606/2009/EK
2004. évi XVIII. törvény a szőlőtermesztésről és borgazdálkodásról	Bortörvény
127/2009 (IX.29.) FVM rendelet a szőlészeti és a borászati adatszolgáltatás, valamint a származási bizonyítványok kiadásának rendjéről, továbbá a borászati termékek előállításáról, forgalomba hozataláról és jelöléséről	Adatszolgáltatási rendelet
19/2004. (II. 26.) FVM-ESzCsM együttes rendelet az élelmiszerek	19/2004 FVM-

¹ A 479/2008/EK tanácsi rendelet teljes szövege 2009. augusztus 1-től beépült az egyes mezőgazdasági termékekre vonatkozó egyedi rendelkezésekről („az egységes közös piacszerkezetről”) szóló 2007. október 22-i 1234/2007/EK tanácsi rendeletbe, de mivel ez utóbbi rendelet egységes szerkezetű, a legutolsó változásokat is tartalmazó változata még nem áll rendelkezésre magyarul, ezért a jobb érthetőség kedvéért még a 479/2008/EK rendeletre hivatkozunk

jelöléséről	ESzCsM
13/2008. (VIII. 8.) NFGM-FVM együttes rendelet az előrecsomagolt termékek névleges mennyiségére vonatkozó szabályok megállapításáról és azok ellenőrzési módszereiről	13/2008 NFGM-FVM
A Tanács 1976. január 20-i 76/211/EGK irányelve az egyes előre csomagolt áruk tömeg vagy térfogat alapján történő kiszérésére vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről	
A Tanács 1989. június 14-i 89/396/EGK irányelve az egyes árutételekhez tartozó élelmiszereket azonosító jelzésekről és jelölésekről	
Az Európai Parlament és a Tanács 2000. március 20-i 2000/13/EK irányelve az élelmiszerek címkézésére, kiszérésére és reklámozására vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről	2000/13/EK irányelv

A magyar jogszabályok egységes szerkezetét a www.magyarorszag.hu honlapon, míg a közösségi joganyagot az www.eur-lex.europa.eu internetes címen tudják letölteni

2009. augusztus 1-től új borkategóriák kerültek bevezetésre az Európai Unióban:

- oltalom alatt álló eredetmegjelöléssel ellátott bor (OEM),
- oltalom alatt álló földrajzi jelzéssel ellátott bor (OFJ)
- földrajzi jelzés nélküli bor (FN)

Az oltalom alatt álló borok termelési feltételeit az úgynevezett termékleírásban kell rögzíteni, azzal a megkötéssel, hogy azoknak meg kell felelnie a következő peremfeltételeknek:

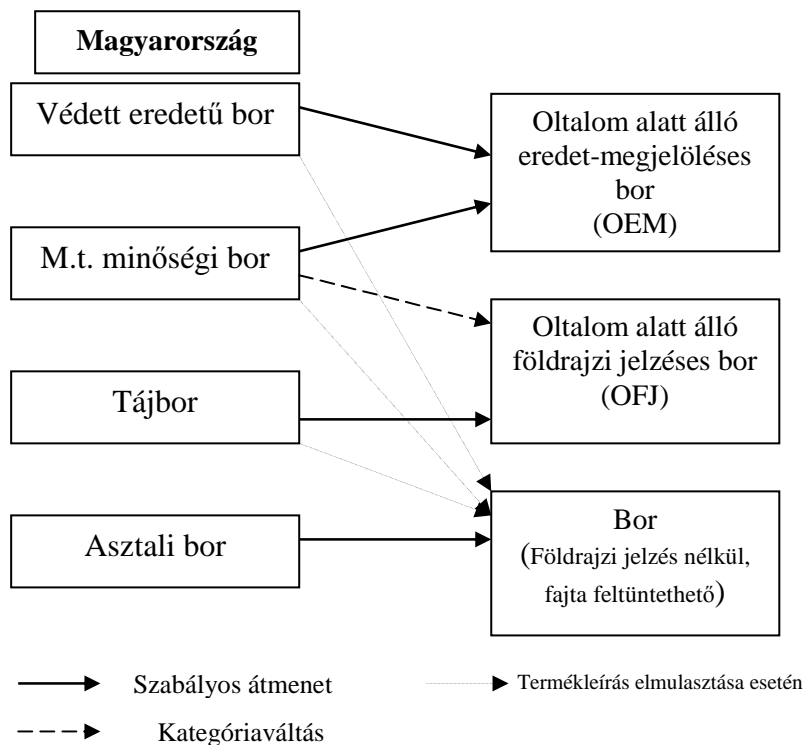
- **oltalom alatt álló eredetmegjelöléssel ellátott bor (OEM)**, az a bor melynek minősége alapvetően vagy kizárólag egy adott földrajzi környezethez a természeti, valamint emberi tényezőkhez köthető. Kizárólag a **lehatárolt földrajzi területen** termelt és feldolgozott *Vitis vinifera* szőlőből készülhet. A maximális megengedett terméshozam **100 hl/ha seprős bor**, ha a helyi termékleírás, vagy a termékleírás elkészüléséig más szabályozás (FVM rendelet vagy rendtartás) ennél szigorúbb értéket nem állapít meg.
- **oltalom alatt álló földrajzi jelzéssel ellátott bor (OFJ)**, az a bor, melynek különleges hírneve vagy egyéb jellemzői az adott földrajzi eredethez kapcsolhatók. A borok legalább 85 %-ban a földrajzi területen termelt, ott feldolgozott, *Vitis vinifera* és interspecifikus fajtákból származó szőlőből készül. A maximális megengedett terméshozam **120 hl/ha seprős bor**, ha a helyi termékleírás, vagy a termékleírás elkészüléséig más szabályozás (FVM rendelet vagy rendtartás) ennél szigorúbb értéket nem állapít meg.
- **A földrajzi árujelző nélküli borok** esetében lehetővé válik bizonyos feltételek mellett a termelő ország, a fajta és az évjárat feltüntetése.

A fenti változás nem jelenti azt, hogy meglévő elnevezéseinket a magyar gazdák nem használhatnák a továbbiakban. Átmeneti rendelkezésként jelenik meg a közösségi szabályozásban, hogy a 2009. július 31-én létező,

- meghatározott termőhelyről származó minőségi és védett eredetű borok automatikusan OEM kategóriába kerülnek
- míg a tájbor elnevezések automatikusan OFJ bornak tekintendők.

Ugyanakkor előírás, hogy a termékleírásokat e borok esetében is pótolni kell, amit a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési miniszternek 2010. december 31-ig kell benyújtani, amely annak elfogadását követően 2011. december 31-ig továbbítja azt az Európai Bizottság részére. Ennek elmulasztása a névhasználat elvesztésével jár.

Megjegyezzük, hogy lehetőség van a kategóriaváltásra a meglévő borelnevezések esetében is: jelenlegi OEM kategóriából kérhetik az OFJ-be való átminősítést. Ehhez **nem kell** először OEM termékekre termékleírást készíteni, majd átminősítési kérelmet benyújtani és OFJ-re is kidolgozni a termékleírást, hanem egy lépcsőben, tehát **a termékleírás pótlásánál már eleve OFJ termékleírást kell készíteni és azt csatolni az átminősítési kérelemhez.**

Miként azt az összefoglaló ábrából következik, 2009. augusztus 1-től OEM kategóriába tartoznak az alábbi elnevezéseink:

- Csongrád
- Kunság
- Hajós-Baja
- Duna
- Izsáki Arany Sárfehér
- Tokaj
- Bükk
- Eger
- Eggerszóláti Olaszrizling
- Debrői Hárslevelű
- Mátra
- Etyek-Buda
- Mór
- Neszmély
- Pannonhalma
- Sopron
- Balaton
- Balatonfüred-Csopak
- Tihany
- Balatonfelvidék
- Káli
- Badacsony
- Zala
- Nagy-Somlói
- Somlói
- Somlói Nászéjszakák bora
- Somlói Arany
- Balatonboglár
- Pannon
- Tolna
- Szekszárd
- Villány

- Pécs

OFJ kategóriába tartozó borelnevezések:

○ Balatonmelléki	○ Észak-dunántúli
○ Alföldi	○ Felső-magyarországi
○ Dél-alföldi	○ Nyugat-dunántúli
○ Dél-dunántúli	○ Tisza melléki
○ Duna melléki	○ Tisza völgyi
○ Dunántúli	○ Zempléni
○ Duna-Tisza közí	

A címkézési szabályok a fentiekben ismertetett három borkategóriára, **a 2009. augusztus 1-től szüretelt szőlőből készült termékekre** vonatkoznak. Ezen anyag célja a borászati termékek címkézésre vonatkozó szabályok összefoglalása. Itt jegyezzük meg, hogy a termékleírások további kötelező elemeket írhatnak elő a termelők részére.

Átmeneti szabályként került bevezetésre, hogy a **2009/2010-es borpiaci év előtt termelt termékeket, 2010. december 31-ig a régi szabályok szerint készült címkékkel lehet ellátni, és azokat a készlet kimerüléséig forgalmazni.** Tehát egy 2008-as Tokaji Furmint esetében nem kell kidobni a meglévő címkéket, azokat 2010. december 31-ig fel lehet ragasztani az üvegekre.

A címkézés szabályai nem vonatkoznak ugyanazon vállalkozás különböző telephelyei között 70 km-es vonzáskörzetben történő szállításra, illetve a nem eladásra szánt 30 litert meg nem haladó szőlőmustra és bormennyiségre, valamint a saját fogyasztásra szánt szőlőmustra és borra.

A terméken kötelezően feltüntetendő adatok, és ezek szabályai:

Egy látómezőben kötelezően feltüntetendő:

- Termékkategória megjelölése
- OFJ, és OEM boroknál a minősítés szerinti kategória és az oltalom alatt álló név
- Tényleges alkoholtartalom
- Űrtartalom
- Származási ország
- Palackozó; pezsgő, habzóbor, minőségi pezsgő esetében: termelő vagy a forgalmazó
- Cukortartalom (pezsgő, habzóbor, minőségi pezsgő és illatos szőlőből készült pezsgő)

Kötelezően feltüntetendő, de nem kötelező egy látómezőben:

- Tételszám
- Allergének (kén-dioxid) feltüntetése
- Import esetén importőr

Kötelezően, egy látómezőben feltüntetendő jelölések

1. Termékkategória megnevezése:

- Bor (a *bor kifejezés a színnel együtt is szerepelhet: fehérbor, rosébor, vörösbor*)
- Még erjedésben lévő bor
- Likőrbor
- Pezsgő (*összevonható a színnel: fehér pezsgő, vörös pezsgő, rosé pezsgő*)
- Minőségi pezsgő
- Illatos pezsgő
- Szén-dioxid hozzáadásával készült habzóbor
- Gyöngyözőbor
- Szén-dioxid hozzáadásával készült gyöngyözőbor
- Szőlőmust
- Részben erjedt szőlőmust
- Sűrített szőlőmust
- Töppedt (száritott) szőlőből készült bor
- Túlérett szőlőből készült bor

E kategóriák részletes szabályait a 479/2008/EK tanácsi rendelet IV. melléklete tartalmazza.

2. Oltalom alatt álló eredetmegjelöléssel vagy földrajzi jelzéssel ellátott borok esetén, a bor minősítése szerint:

- a. Az oltalomban részesített név (pl.: Balatonfüred - Csopak, Duna, Villány) és az „Oltalom alatt álló eredetmegjelölés” vagy ennek hivatalos rövidítése OEM vagy ennek szinonimája:
  - az egykori m.t. minőségi kategóriájú borok esetében a termékleírás elfogadásáig a **minőségi**
(*Példa: a termékleírás elkészítéséig pl.: Szekszárdi Kadarka minőségi bor*)
  - az egykori eredetvédelmi szabályzattal rendelkező védett eredetű borok, és a benyújtott termékleírással rendelkező borok esetében a **védett eredetű bor** (VEB).
(*Példa: a Villányi classicus a jövőben is használhatja a védett eredetű szinonim kifejezést, míg Badacsonyi Kéknyelűnél csak a termékleírás elfogadását követő szüretből származó borokon lehet feltüntetni a védett eredetű szinonimát, ha az megfelel a termékleírásban foglaltaknak*)
- b. „Oltalom alatt álló földrajzi jelzés” vagy rövidítése OFJ, vagy ennek szinonimája a **tájbor** kifejezés az oltalom alatt álló névvel
(*pl.: Alföldi, Balatonmelléki*)

Az említett földrajzi nevek származtatott, jelzős formája –i képzővel, valamint a borvidékek esetében a borvidékkel együtt továbbra is feltüntethető a címkén (*pl. Mátrai OEM, OEM – Mátrai borvidék*).

Valamennyi borászati termék esetében kötelező feltüntetni az adott termék névleges térfogatát:

1 liter felett	minimum	6 mm magas számokkal
1 liter – 2 dl között	minimum	4 mm magas számokkal
2 dl alatt	minimum	3 mm magas számokkal

A névleges térfogat jelölésével egy látómezőben kötelező feltüntetni egy legalább 3 mm magas „e” betűt, mellyel a palackozó/csomagoló felelőséget vállal arra, hogy a termék az 76/211/EGK irányelveket betartva került kiszerezésre. Az „e” jel formai követelményeit a 71/316/EGK irányelv és a 13/2008 NFGM-FVM rendelet tartalmazza.

5. Származási ország feltüntetése

A származási ország nevének feltüntetése kötelező valamennyi borászati termék címkéjén.

5.1. Földrajzi jelzés nélküli borok esetében a származás feltüntetésére borászati termékenként eltérő szabályok vonatkoznak:

- Bor, Még erjedésben lévő bor, Likőrbor, Habzóbor, Gyöngyözőbor, Szén-dioxid hozzáadásával készült gyöngyözőbor, Túlérett szőlőből készült bor kategóriák esetében
  - ha a szőlő termelése és feldolgozása ugyanabban a tagországban történik, akkor a következő jelölések alkalmazhatók:
    - „... -ból/ -ből/ -ról/ -ről származó bor”,
    - „a ... -ban/ -ben/ -on/ -en/ -ön/ termelt bor” a
    - „... -i termék”
    - vagy ezekkel azonos értelmű jelölés.
  - Határokon átnyúló borvidékek esetében, amennyiben meghatározott fajtából készítenek bort, egy/vagy több tagország neve feltüntetendő.
(Tehát a földrajzi jelzés nélküli borok címkéjén fel kell tüntetni, hogy Magyarországról származó bor, Magyarországon termelt bor, Magyarországi termék, vagy ezekkel megegyező értelmű jelölés, pl.: magyar termék, magyar bor)
- Különböző tagországo kból származó borok házasítása esetén:
  - „Európai Közösségből származó bor” vagy
  - „az Európai Közösség különböző országaiból származó borok házasításával készített bor”
- Harmadik országok származó borok házasításával készült borok esetén:
  - „az Európai Közösségen kívüli különböző országo kból származó borok házasításával készült bor” vagy
  - „... -ból/ -ből/ -ról/ -ről származó borok házasításával készült bor”

Fontos! Harmadik országo kból származó bort Közösségi borral nem lehet házasítani!

- Valamely tagállamban szüretelt, de másik tagállamban borrá feldolgozott borok esetében:
  - „az Európai Közösségből származó bor” vagy
  - „... -ban / -ben/ -on/ -en/ -ön szüretelt szőlőből .... -ban/ -ben/ -on/ -en/ -ön készített bor”
- Valamely harmadik országban szüretelt, de másik harmadik országban borrá feldolgozott borok esetében:
  - „... -ban / -ben/ -on/ -en/ -ön szüretelt szőlőből .... -ban/ -ben/ -on/ -en/ -ön készített bor”
- Pezsgő, Minőségi pezsgő, Illatos szőlőfajtákból készült minőségi pezsgő
  - ha a szőlő termelése és feldolgozása ugyanabban a tagországban / harmadik országban történik, akkor a következő jelölések alkalmazhatók:
    - „... -ból/ -ből/ -ról/ -ről származó bor”,
    - „a ... -ban/ -ben/ -on/ -en/ -ön/ termelt bor” a
    - „... -i / -beli termék”
    - „... -ból/ -ből/ -ról/ -ről származó pezsgő/pekt”,
    - vagy ezekkel azonos értelmű jelölés (*pl. magyar termék, magyar pezsgő stb.*)
  - Ha a második alkoholos erjesztés másik Európai Unió országban történik, mint ahonnan a szőlő és az alapbor származik úgy a
    - „a ... -ban/ -ben/ -on/ -en/ -ön/ termelt” kifejezés alkalmazandó.

5.2. Valamennyi oltalom alatt álló eredetmegjelöléssel vagy földrajzi jelzéssel ellátott borászati termék esetében a földrajzi jelzést a

- „... -ból/ -ből/ -ról/ -ről származó bor”,
- „a ... -ban/ -ben/ -on/ -en/ -ön/ termelt bor” a
- „... -i / -beli termék”
- vagy ezekkel azonos értelmű jelölés használata kötelező.

(Tehát egy Badacsonyi Kéknyelű OEM bor címkéjén is fel kell tüntetni, hogy Magyarországról származó bor, Magyarországon termelt bor, magyarországi termék, vagy ezekkel megegyező értelmű jelölés, pl.: magyar termék, magyar bor, product of Hungary stb.)

Határokon átnyúló borvidékek esetében, egy/vagy több tagország/harmadik ország neve feltüntetendő.

5.3. Szőlőmust, részben erjedt szőlőmust, sűrített szőlőmust és a még erjedésben lévő újbor esetében:

- ha a szőlő termelése és feldolgozása ugyanabban a tagországban történik, akkor a következő jelölések alkalmazhatók:
  - „... -ból/ -ből/ -ról/ -ről származó must”,
  - „a ... -ban/ -ben/ -on/ -en/ -ön/ termelt must” a
  - vagy ezekkel azonos értelmű jelölés.
- Különböző tagországokból származó termékek házasítása esetén:
  - „Európai Közösség két (vagy több) tagországából származó termékek keveréke” jelölés használandó!

- Valamely tagállamban szüretelt, de másik tagállamban feldolgozott termékek esetében:
  - „... -ban / -ben/ -on/ -en/ -ön szüretelt szőlőből .... –ban/ -ben/ -on/ -en/ -ön készített must” jelölés használata kötelező.

6. Palackozó /termelő /forgalmazó feltüntetése

Általános szabályként elmondható, hogy a közösségi jog értelmében a palackozás kifejezés a 60 liter alatti valamennyi tároló edényt magában foglalja, (tehát a 0,75 l-es palackot és az 5 literes műanyag kannát is palacknak tekintjük.)

A borászati termék termelőjének vagy forgalmazójának nevét vagy cégnevét és címét kötelező feltüntetni minden Magyarországon termelt borászati termék címkéjén a19/2004. (II. 26.) FVM-ESzCsM együttes rendelet értelmében.

Minden borászati termék esetében fel kell tüntetni a **palackozó nevét** és **címét**. Cím alatt a településnek a nevét irányító számmal és a tagországot kell feltüntetni, ahol a palackozó székhelye található, a következő kifejezés után:

- „palackozó” vagy „palackozta: .... ”

Bérpalackozás esetében a fenti jelölés úgy változik, hogy

- „... számára palackozva”
- „... számára palackozta: ... ”

Ez esetekben a palackozást végző személy (vállalkozás) nevét és címét is fel kell tüntetni a címkén.

Fontos, hogy a palackozó címének feltüntetése mellett a származási helyet akkor is fel kell tüntetni, ha a termék származása és a palackozó helye megegyezik!

A palackozást/termelést végző szervezet neve helyettesíthető a borászati hatóság által kiadott H betűjelből és négyjegyű számból álló kóddal. Az ilyen esetekben fel kell tüntetni valamely, a kereskedelemben részt vevő személy vagy vállalkozás nevét és címét (pl. forgalmazót).

7. Cukortartalom feltüntetése

Cukortartalom jelölése **csak** a *pezsgő, habzóbor, minőségi pezsgő*, valamint *illatos szőlőfajtákból készült pezsgők* esetében kötelező, amit az alábbiak szerint kell feltüntetni:

- Brut nature
- Extra brut
- Brut
- Különlegesen száraz
- Száraz
- Félszáraz

Ezek esetében a 607/2009/EK rendelet XIV. melléklete tartalmazza az egyes jelölések cukortartalomnak megfelelő értékeit.

Kötelezően feltüntetendő, de nem egy látómezőben

1. Allergének feltüntetése

Jelenleg csak a szulfid tartalmat kell jelezni a címkén, amennyiben a borászati termékben a kén-dioxid koncentráció meghaladja a 10 mg/liter tartalmat.

A feltüntetendő allergént a „tartalmaz” szó előtt kell szerepeltetni, tehát szulfidok esetében kizárólag az alábbi kifejezések valamelyike alkalmazható: „szulfidokat tartalmaz” vagy „kén-dioxidot tartalmaz”. Ezek kiegészíthetők az alábbi piktogrammal is:

Az allergéneket nem kötelező egy látómezőben feltüntetni a többi kötelező elemmel.

2. Importőr feltüntetése

Import esetén az „importálja:” vagy az „importőr:” jelölés jelenik meg, mely nem kötelező, hogy egy látómezőben jelenjen meg az eddig felsorolt jelölésekkel.

3. Tételszám

A közösségi jog kötelezően előírja a tételszám (ún.: LOT szám) feltüntetését, melynek képzését a pincészet saját belső szabályzatával állapítja meg. A tételszám helyettesíthető az MgSzH Központ Borminősítő Igazgatóság által kiadott forgalomba hozatali engedélyen szereplő számmal, de továbbra sem kötelező a forgalomba hozatali engedély számát feltüntetni a címkén.

Választható meghatározó jelölések szabályai:

1. Évjárat

Évjárat feltüntetése csak abban az esetben lehet, ha a szőlő legalább 85%-át az adott évben szüretelték. Kivételt jelent az édesítésre felhasznált mustsűrítmény, a trilázslikőr, az expedíciós likőr és az erősítéshez használt alkohol.

Vigyázat! Fontos változás!

A mustjavításra felhasznált mustsűrítményt is figyelembe kell venni, tehát azt is beleszámítjuk a maximum 85%-os évjárat-azonosságba!

A január-február hónapban szüretelt szőlők esetében évjáratként az előző évet kell feltüntetni.

2. Borszőlő fajta neve

Fajtanévként csak osztályba sorolt fajta tüntethető fel.

OEM és OFJ borok esetében egy fajta neve akkor tüntethető fel, ha a bor legalább 85%-ban az adott fajtából készült. Két vagy több szőlőfajta feltüntetése esetén a bor előállításához felhasznált valamennyi fajtát fel kell tüntetni, csökkenő sorrendben.

Amennyiben a termékleírás másképpen nem rendelkezik, fajtanév csak az OEM, OFJ, vagy kisebb földrajzi egység nevével egy látómezőben, azzal megegyező vagy kisebb betűmérettel tüntethető fel.

Az FN borok esetében az alábbi fajták neve **nem feltüntethető**:

- arany sárfehér,
- cirfandli,
- furmint,
- juhfark,
- kabar,
- kéknyelű,
- kövérszőlő,
- rózsakő,
- vulcanus,
- zeusz,
- zéta.

E fajtanevek feltüntetése csak OEM és OFJ borok esetében lehetséges. A kizáró lista nem jelenti azt, hogy ezekből a fajtákból FN bor nem készülhet. Tehát készülhet belőlük FN bor, csak az említett fajták neve nem tüntethető fel címkén.

Különböző tagországokból származó, azonos fajtájú borok csak abban az esetben használhatják a fajta nevét, ha a két tagország között erre vonatkozóan *külön megállapodás* létezik.

Tehát egy francia FN Chardonnay és egy magyar FN Chardonnay házasítása csak akkor lenne forgalmazható Chardonnay néven, ha a Francia Köztársaság és a Magyar Köztársaság között az FN borok fajtamejelölésére külön megállapodás létezne, amely engedélyezi a két tagországból származó Chardonnay fajta házasítását és jelölését a címkén.

„Muskotály” megjelölés azon a bor (OEM és OFJ), pezsgő, valamint szén-dioxid hozzáadásával készült habzóboron tüntethető fel, amely legalább 85%-ban az alább felsorolt fajtá(k)ból készült(ek):

- Aletta,
- Csaba gyöngye
- Csertszegi fűszeres
- Hamburgi muskotály
- Irsai Olivér
- Mátrai muskotály
- Mathiász Jánosné muskotály
- Nektár
- Ottonel muskotály
- Pölöskei muskotály

- Sárga muskotály
- Szirén
- Szőlőskertek királynője
- Téli muskotály
- Trilla
- Zefír

3. Cukortartalom feltüntetése

Pezsgő, habzóbor, illatos szőlőfajtából készült pezsgő, minőségi pezsgő kivételével az alábbi kifejezésekkel jelölhető a cukortartalom:

Kifejezés	Glükózban és fruktózban kifejezett cukortartalom
Száraz	Ha a cukortartalom nem haladja meg: – a 4 gramm/litert, vagy – a 9 gramm/litert, feltéve, hogy 2 grammnál nem nagyobb az eltérés a literenkénti borkősavban kifejezett összes savtartalom és a bor maradék-cukor-tartalma között. (pl.: 9 g/ liter maradék-cukortartalmú bor akkor száraz, ha annak savtartalma eléri a 7 g/litert)
Félszáraz	Ha a cukortartalom meghaladja a száraz kategóriában előírt maximumot, de nem lépi túl: – a 12 gramm/litert, vagy – a 18 gramm/litert, feltéve hogy 10 grammnál nem nagyobb az eltérés a literenkénti borkősavban kifejezett összes savtartalom és a bor maradék-cukor-tartalma között. (pl.: 17,8 g/liter maradék cukortartalmú bor félszáraz, ha annak savtartalma meghaladja a 7,8 g/l értéket)
Félédes	Ha a cukortartalom magasabb, mint a félszáraz kategóriában előírt maximum, de nem több mint 45 gramm literenként.
Édes	Ha a cukortartalom legalább 45 g/liter.

4. Közösségi szimbólum feltüntetése

Az OEM és OFJ terméken használhatók az alábbi közösségi szimbólumok, melyek lehetséges nyomdatechnikai megjelenítését (pl.: fekete-fehér változat) az 1898/2006/EK bizottsági rendelet V. melléklete tartalmazza.

Pantone® 711

Pantone®
Yellow 109

Pantone®
Reflex Blue

Pantone®
Yellow 109

A szimbólumban található „oltalom alatt álló eredetmegjelölés” vagy az „oltalom alatt álló földrajzi jelzés” feliratok feltüntethetők az EU bármely hivatalos nyelvén. A hivatalos fordításokat a 1898/2006/EK bizottsági rendelet V. melléklete tartalmazza.

5. Előállítási eljárásokra utaló kifejezések, hagyományos kifejezések és egyéb korlátozottan használható kifejezések

	Kifejezés	Borászati termékek, melyek címkéjén a kifejezés feltüntethető	A kifejezés használatának feltétele
1.	„barrique”	bor (OEM és OFJ)	olyan bor, amelynek legalább egyharmadát 350 liternél nem nagyobb térfogatú, új tölgyfahordóban tárolták, amely esetében tölgyfadarabokat a bor érlelése és készítése során nem alkalmaztak, valamint a bor a forgalomba hozatali engedély megszerzéséhez szükséges minősítés során az érlelésre jellemző érzékszervi tulajdonságokkal rendelkezik. Használható egyéb kifejezések: <ul style="list-style-type: none"> ▪ „Barrique-ban erjesztett” „... hordóban erjesztett” (fa fajtájának feltüntetésével) „hordóban erjesztett” ▪ „barrique-ban érlelt”, „... hordóban érlelt” (fa fajtájának feltüntetésével), „hordóban érlelt” ▪ „barrel aged”, hordóban érlelt” (fa fajtájának feltüntetésével), „hordóban érlelt”
2.	„első szüret” vagy „virgin vintage”		az ültetvényről első alkalommal szüretelt szőlőből készült bor
3.	„főbor”	bor (OEM)	olyan bor: <ul style="list-style-type: none"> - amely legfeljebb 45 hl/ha hozamú ültetvényről származik - amelynek természetes alkoholtartalma legalább 15,12 térfogatszázalék - amelynek tényleges alkoholtartalma legalább 11,5 térfogatszázalék - amelyet forgalomba hozatal előtt legalább két évig érleltek (ebből egy évig fahordóban), és - termelésének további részletes szabályait a használatát lehetővé tevő termék-leírás rögzíti.
4.	„jégbor”	bor (OEM és OFJ)	túlérletten, megfagyottan szüretelt és préselt szőlőbogyók felhasználásával előállított bor <ul style="list-style-type: none"> - amelynek természetes alkoholtartalma legalább 16,66 térfogatszázalék - amelyet igazoltan legfeljebb -7°C-os hőmérsékleten szüreteltek. A jégbor készítésére vonatkozó szándékot legalább 48 órával a

			tervezett szüreti időpont előtt be kell jelenteni az ültetvény területe szerint illetékes hegybíró részére.
5.	„primőr” és „újbor”		a szüret évében palackozott bor
6.	„szemelt”	bor (OEM és OFJ)	teljesen érett vagy nemesen rothadt bogyóknak a kevésbé érettektől való különválogatásával nyert bor, melynek természetes alkoholtartalma legalább 13,59 térfogatszázalék
7.	„töppedt szőlőből készült bor”	bor (OEM és OFJ)	olyan szőlőbogyók felhasználásával előállított bor, amelynek élettanilag a teljes érésen túljutott, a vízvesztés következtében az értékes alkotórészek betöményedésével jellemezhető szőlőtermés, amelyet a Botrytis cinerea még nem támadott meg és amelyek természetes alkoholtartalma legalább 12,83 térfogatszázalék
8.	„válogatott szüretelésű bor”	bor (OEM és OFJ)	a tőkén teljesen beérett szőlőből kiválogatott (az éretlen, a beteg, a penészes fürtök kiválasztásával), egészséges, részben túlérett bogyóiból előállított bor, amelynek természetes alkoholtartalma legalább 12,08 térfogatszázalék
9.	„ó” (fajtanév, vagy a „bor” szó elé írva)	Bor	a szüretet követő legalább harmadik évben palackozott bor
10.	„szüretlen”	Bor	olyan bor, amely hosszabb, többéves érlelés során vált palackéretté, mivel a stabilitást okozó anyagok kiváltak belőle, vagy a derítések által kerültek tükrös állapotba, s amely esetében a technológia során mellőzték a szűrést
11.	„Késői szüretelésű bor”	Bor (OEM, OFJ)	az általános szüreti időszak után szüretelt, érett szőlőből állítottak elő, és amelynek természetes alkoholtartalma legalább 12,08 térfogatszázalék
12.	„válogatott szüretelésű bor”	Bor (OEM, OFJ)	a tőkén teljesen beérett szőlőből kiválogatott, egészséges, részben túlérett bogyóiból állítottak elő, és amelynek természetes alkoholtartalma legalább 12,08 térfogatszázalék
13.	„Muzeális bor”	OEM bor	Olyan bor, amelyet legalább öt évig palackban érleltek
14.	„Siller”	Bor (OEM, OFJ)	Rövid héjenerjesztés következtében élénk, halvány színű vörösbor
15.	„blanc de blanc”	minőségi pezsgő	100%-ban chardonnay szőlőfajtából származó küvéből készült
16.	borkülönlegesség	bor (OEM, Tokaj)	A „borkülönlegesség” szó feltüntetése kizárólag a Tokaji borok címkéjén lehetséges, a termékleírásban foglaltaknak megfelelően.
17.	„blanc de noir”	minőségi pezsgő	100%-ban a pinot noir szőlőfajta gyors feldolgozásával nyert küvéből készült
18.	„nyerspezsgő”	minőségi pezsgő	palackban erjesztett, expedíciós likórt egyáltalán nem adtak hozzá
19.	termelői pezsgő	pezsgő, minőségi pezsgő, illatos minőségi pezsgő (OEM)	<ul style="list-style-type: none"> - a terméket a palackban történő második alkoholos erjesztéssel teszik pezsgővé; - a termék a küvé összeállításától számítva legalább kilenc hónapon át megszakítás nélkül a borseprőn marad ugyanabban az üzemben, ahol a küvé készül; - a terméket degorzálással választják el a borseprőről; - ugyanabban a gazdaságban - ideértve a termelői csoportokat is - termelt szőlőből állítják elő, amelyben a termelő az OEM pezsgők gyártására szánt szőlőből bort készít; - a címkén jelölik a gazdaságot és a szőlőfajta.
20.	„Palackban erjesztett”	Pezsgő (OEM), minőségi pezsgő (minőségi pezsgőn akkor is használható, ha az FN)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Második alkoholos erjesztés palackban történt ▪ A küvében végbemenő, szén-dioxid-képződést szolgáló erjedés kezdetétől – a gazdaságban történő érlelési időt is beleszámítva – legalább kilenc hónap telt el ▪ A szekunder fermentáció és a küvé seprőn érlelési ideje legalább 90 nap ▪ A terméket szűréssel, transzvázé eljárással vagy degorzálással seprőtlenítik
21.	▪ „hagyományos módszerrel palackban erjesztett”	Pezsgő (OEM), minőségi pezsgő (minőségi pezsgőn akkor is használható,	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Második alkoholos erjesztés palackban történt ▪ Legalább ugyanazon gazdaságban kilenc hónapon keresztül seprőn marad a pezsgő ▪ Seprőtlenítés degorzálással

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ „hagyományos módszer” ▪ „klasszikus módszer” ▪ „klasszikus hagyományos módszer” 	ha az FN)	
22.	„Crémant”	Pezsgő fehér és rosé (OEM)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Csak OEM nevével együtt használható ▪ Kézi szüret ▪ Egész szőlőfürtök vagy bogyózott szőlő préselésével előállított ▪ Kinyert mustmennyiség maximum 100 l/150 kg szőlő ▪ Kén-dioxid tartalom maximum 150 mg/l ▪ Cukortartalom max. 50g/l ▪ Második alkoholos erjesztés palackban történt ▪ Legalább ugyanazon gazdaságban kilenc hónapon keresztül seprőn marad a pezsgő ▪ Seprőtlenítés degorzálással
20.	Aszú (3), (4), (5), (6) puttonyos és aszúesszencia	Bor (Tokaj OEM)	Bor, amely úgy készül, hogy újbort, mustot vagy erjedésben lévő újbort öntenek aszúsodott szőlőszemekre, és amelyet legalább három éven keresztül érlelnek (ebből két évig hordóban). A cukor és a cukormentes tartalom szintjét szintén meghatározzák. Csak a „Tokaj” oltalom alatt álló eredetmegjelöléssel használható.
21.	Bikavér	Bor (Eger és Szekszárd OEM)	Vörösbor, amely legalább háromféle szőlőfajtából készül, és amelyet fahordóban érlelnek legalább 12 hónapon keresztül; a helyi szabályzatok további előírásokat is meghatározhatnak. Csak az „Eger” és a „Szekszárd” oltalom alatt álló eredetmegjelölésekkel együtt használható.
22.	Eszencia	Bor (Tokaj OEM)	Aszúsodott szemekből nyert szőlőlé, amely saját súlyánál fogva préselődik ki a gyűjtőedényből. Maradékcukor-tartalom: legalább 450 g/l. Cukormentes extrakt: legalább 50 g/l. Csak a „Tokaj” oltalom alatt álló eredetmegjelöléssel használható.
23.	Fordítás	Bor (Tokaj OEM)	Bor, amely úgy készül, hogy bort öntenek az ugyanabból a szüretből származó préselt aszúpépre, és amelyet legalább két évig érlelnek (egy évig hordóban). Csak a „Tokaj” oltalom alatt álló eredetmegjelöléssel használható.
24.	Máslás	Bor (Tokaj OEM)	Bor, amely úgy készül, hogy bort öntenek az ugyanabból a szüretből származó tokaji aszú seprőjére és amelyet legalább két évig érlelnek (egy évig hordóban). Csak a „Tokaj” oltalom alatt álló eredetmegjelöléssel használható
25.	Szamorodni	Bor (Tokaj OEM)	Aszúsodott és egészséges szőlőszemekből előállított bor, amelyet legalább két éven keresztül érleltek (egy évig hordóban). A must legalább 230,2 gramm cukrot tartalmaz literenként. Csak a „Tokaj” oltalom alatt álló eredetmegjelöléssel használható.

A „küvé” vagy „cuvée” kifejezés használata: 2008. augusztus 1-től kezdve a közösségi szabályozás nem teszi lehetővé borok esetében a „küvé” vagy a „cuvée” kifejezés használatát (ld. 479/2008/EK rendelet I. melléklet Fogalommeghatározások 13. pont). A **„küvé” vagy „cuvée” kifejezést csak pezsgők** esetében lehet használni, mivel jelentése *„szőlőmust, bor, szőlőmustok és/vagy különböző tulajdonságokkal rendelkező borok keveréke, amelyeket egy konkrét pezsgőfajta készítésére szánnak.”*

Így a borhásítások esetében a „küvé” vagy a „cuvée” kifejezés helyett az eddigi magyarországi szabályozástól eltérően nem kötelező valamilyen más, házasításra utaló szó feltüntetése. Ugyanakkor lehetséges **például** a házasításhoz felhasznált a szőlőfajták csökkenő sorrendben történő feltüntetése, vagy fantázianévvel ellátni a házasítást, vagy magának a „házasítás” szónak a használata, vagy egyszerűen nem felírni semmit sem.

6. Palackozás helyének feltüntetése

OEM és OFJ borok esetében használható kifejezések:

- „termelői palackozás” ha a palackozást az adott termelő telephelyén végzik, és a bor 100%-ban saját szőlőjéből származik, illetve ha a palackozást végző gazdaság a szőlőt legalább hároméves szerződés keretében vásárolja fel,
- „pinceszövetkezetben palackozva” vagy „pinceszövetkezet által palackozva”, ha a bor 100%-ban a tagok szőlőjéből származik és a palackozást a pinceszövetkezet maga végzi,
- „termőhelyen palackozva” kifejezés akkor használható, ha a bor 100%-ban az adott OEM, vagy OFJ szerinti területről származik, és a palackozás az adott OEM- vagy OFJ szerinti területen belül történik.

7. Az OEM vagy OFJ szerinti területnél kisebb földrajzi egység feltüntetése

A település, illetve dülő neveket csak „oltalom alatt álló eredetmegjelöléssel” (OEM) ellátott termékeken lehet használni, egyéb kisebb földrajzi egységek neve elméletileg OFJ borokon is feltüntethető, csak ez utóbbiakra példa nehezen adható.

A kisebb földrajzi egység neve akkor tüntethető fel, ha az egyértelműen és pontosan beazonosítható és a termékleírás lehetővé teszi a feltüntetését. A térképi lehatárolásokhoz Magyarországon a Földmérési és Távérzékelési Intézet (FÖMI) nyújt segítséget. Tehát csak azok a dülönevek használhatók, amelyek megfelelnek a Földrajzi Névtárban (a magyarországi hivatalos földrajzi nevek nyilvántartásában) található névnek és a FÖMI térképére felvezetésre kerültek.

A kisebb földrajzi egységet mindig az adott OEM vagy OFJ-vel egy látómezőben lehet csak használni úgy, hogy az OEM-et vagy OFJ-t legalább a kisebb földrajzi egység nevének a felét elérő betűmérettel kell feltüntetni.

Amennyiben egy borelőállító neve megegyezik egy kisebb földrajzi egység nevével, úgy az csak a cégnevet, birtokot, vagy pincészetet jelölő funkcióra egyértelműen utaló kifejezéssel együtt tüntethető fel a címkén. (pl.: Disznókő Pincészet által előállított egyébként nemcsak a Disznókő dülóből származó furmintból készült furmint esetén a „Disznókő Furmint – Tokaji OEM” feltüntetése nem lehetséges, a helyes jelölés: Disznókő Pincészet – Furmint – Tokaji OEM)

Néhány példa a címkézés kötelező adataira

OEM boron kötelezően feltüntetendő adatok
(termékleírás nélkül 2011. december 31-ig)

OEM boron kötelezően feltüntetendő adatok
(eredetvédelmi rendelettel v elfogadott termékleírással)

Mátrai
Minőségi bor

vagy

Mátrai oltalom alatt álló
eredetmegjelölésű (v. OEM) bor

Termelte és palackozta: Kékes Szövetkezet, 3200 –
Gyöngyös, Muskotály utca 1.

Magyar termék   L 0903
Szulfitokat tartalmaz!
12 % vol   750 ml

Egri Bikavér
védett eredetű klasszikus bor

Termelte és palackozta: Kiss István, 3300 – Eger,
Dobó István utca 1.

Magyar termék   L 0905
Szulfitokat tartalmaz!
12 % vol   750 ml

OFJ bor címkén feltüntetendő kötelező adatok

FN boron feltüntetendő kötelező adatok

Zempléni
Tájbor

vagy

Zempléni oltalom alatt álló
földrajzi jelzésű (v. OFJ) bor

Palackozta: Észak-Tokaji Szövetkezet, 3950 –
Sárospatak, Cinka Panna utca 12.
Forgalmazó: SPAR Magyarország Kft.

Magyar termék   L 0904
Szulfitokat tartalmaz!
12 % vol   750 ml

Bor

Termelte és palackozta: Kiss István, 2835 – Tata,
Kossuth utca 13.

Magyar termék   L 0906
Szulfitokat tartalmaz!
12 % vol   750 ml